

Vårändringsbudget för 2016

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett civilutskottet tillfälle att yttra sig över Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Civilutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen som avser anslaget Upprustning av skollokaler inom utgiftsområde 18 samt ett motstående förslag i motion 2015/16:3396 (SD) yrkande 1.

Civilutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om att minska ramen för utgiftsområde 18 och anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler för 2016 med 500 miljoner kronor. Utskottet anser även att riksdagen bör lämna det bemyndigande för regeringen som föreslås i propositionen att under 2016 ingå vissa ekonomiska åtaganden för anslaget.

I yttrandet finns en avvikande mening av ledamöterna från Sverigedemokraterna. Ledamöterna från Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har avstått från ställningstagande till de behandlade förslagen. De har i ett särskilt yttrande redovisat skälet för detta.

Utskottets överväganden

Upprustning av skollokaler

Bakgrund

Regeringen lade i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:99) fram förslag om ett nytt anslag inom utgiftsområde 18. Förslaget innebar att ett ramanslag 1:13 Upprustning av skollokaler skulle föras upp på statens budget med 15 miljoner kronor för 2015. Riksdagen anvisade medel enligt regeringens förslag (yttr. 2014/15:CU1y, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255). Regeringen beslutade därefter om bidragsvillkoren i förordningen (2015:552) om statsbidrag för att rusta upp skollokaler.

Hösten 2015 beslutade riksdagen att för anslaget Upprustning av skollokaler anvisa 830 miljoner kronor för 2016 och att ge regeringen ett bemyndigande att under 2016 ingå ekonomiska åtaganden för ändamålet som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 miljoner kronor 2017 och 2018 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:79). Beslutet innebar att anslaget även skulle få användas för upprustning av skolornas utemiljöer. Den 1 juni 2016 träder ändrade bidragsvillkor i kraft som innebär att bidrag även kan lämnas för upprustning av utemiljöer vid skolor, förskolor och fritidshem.

Propositionen

I propositionen (punkt 41 i denna del) föreslår regeringen att riksdagen ska godkänna att anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler för 2016 ska minskas med 500 miljoner kronor och att även ramen för utgiftsområde 18 minskas med ett motsvarande belopp 2016. Vidare föreslås (punkt 26) att riksdagen ska bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 160 miljoner kronor 2017 och 2018.

Regeringen anför att satsningen på upprustning av skollokaler bör senareläggas för att bidra till finansieringen av ökade anslag på andra områden som föreslås i vårändringsbudgeten. Minskningen med 500 miljoner kronor under 2016 ska fördelas så att 150 miljoner kronor avser skollokaler och 350 miljoner kronor avser upprustning av pedagogiska utemiljöer. För 2017 och 2018 bedöms utgifterna på anslaget öka med 150 miljoner kronor respektive 350 miljoner kronor.

Det föreslagna bemyndigandet för regeringen att ingå ekonomiska åtaganden under 2016 innebär en ökning med 460 miljoner i förhållande till det gällande bemyndigandet. Enligt regeringen skapar detta bättre planeringsmöjligheter.

heter för huvudmän att rusta upp skollokaler respektive pedagogiska utemiljöer eftersom Boverket under 2016 får möjlighet att bevilja medel till en större andel upprustningsprojekt som ska genomföras 2017 och 2018.

Motionen

I motion 2015/16:3396 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 1 i denna del föreslås att riksdagen inte ska godkänna regeringens förslag om en minskning av anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler med 500 miljoner kronor för 2016. Motionärerna framhåller att den föreslagna nedskärningen är uppenbart olämplig och hänvisar till att inomhusklimatet i Sveriges skolor enligt en analys av Boverket kan leda till problem för såväl hälsa som pedagogik.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser att den satsning på upprustning av skollokaler och pedagogiska utemiljöer som riksdagen beslutat är mycket angelägen. Statsbidraget lämnas för att rusta upp skollokaler i syfte att ge elever en förbättrad lär- och arbetsmiljö och samtidigt minska lokalernas miljöpåverkan. Vidare kan bidrag ges till upprustning av utemiljöer vid förskolor, skolor och fritidshem i syfte att ge barn och elever en förbättrad och trygg lärmiljö som främjar fysisk aktivitet.

Det bör understrykas att regeringens förslag om ändrat anslag för 2016 endast innebär en viss senareläggning av satsningen på upprustning av skollokaler och utemiljöer. Förslaget innebär samtidigt att Boverket kommer att ges möjlighet att under 2016 bevilja medel till fler upprustningsprojekt som ska genomföras 2017 och 2018.

Civilutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag om ändrad ram för utgiftsområde 18 och ändrat anslag för upprustning av skollokaler (punkt 41 i denna del) samt om ändrat bemyndigande i fråga om anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler (punkt 26). Det innebär att det motstående förslaget i motion 2015/16:3396 (SD) yrkande 1 i denna del bör avstyrkas.

Stockholm den 26 maj 2016

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD)*, Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M)*, Hillevi Larsson (S), Jessika Roswall (M)*, Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M)*, Ola Johansson (C)*, Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M)*, Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L)*, Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

* Avstår från ställningstagande, se särskilt yttrande.

Avvikande mening

Upprustning av skollokaler (SD)

Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD) anför:

Det finns ett mycket stort behov av åtgärder som förbättrar inomhusmiljön i landets skolor. Flera undersökningar har visat att det finns stora brister i skolmiljön som riskerar att påverka elevernas hälsa och leda till sämre skolresultat. Det är mot denna bakgrund inte acceptabelt att försena satsningen på att rusta upp skolmiljöerna genom att minska det aktuella anslaget för 2016. Varje års försening innebär att ett stort antal elever tvingas tillbringa sin skoltid i ohälsosamma miljöer.

Vi anser att riksdagen bör avslå regeringens förslag om ett minskat anslag för upprustning av skollokaler. Det innebär att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag om anslaget och tillstyrka motion 2015/16:3396 (SD) yrkande 1 i aktuell del.

Särskilt yttrande

Upprustning av skollokaler (M, C, L, KD)

Caroline Szyber (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessica Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M) och Robert Hannah (L) anför:

Vi motsatte oss förslaget i vårandringsbudgeten för 2015 om att införa ett statligt bidrag till upprustning av skollokaler, liksom förslaget i budgetpropositionen för 2016 om att utöka stödet till att även gälla skolgårdar. För skolfastigheter, liksom för bostadsfastigheter och andra typer av fastigheter, gäller givetvis att de löpande måste underhållas och vid behov genomgå en mer omfattande upprustning. Det är emellertid respektive fastighetsägare och huvudman för undervisningen som bär ansvaret för att skollokalernas och skolgårdarnas underhåll inte blir eftersatt. Det statliga bidraget riskerar att motverka en sund och långsiktig förvaltning och i första hand gynna de fastighetsägare som inte i tid rustat upp sina skolfastigheter.

En avveckling av statsbidraget kan aktualiseras i samband med behandlingen av förslag om statens budget för 2017. Vi har därför valt att avstå från ställningstagande till de nu aktuella förslagen om ändrat avslag för 2016 och i stället återkomma i frågan i samband med höstens budgetberedning.